

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Eva Obžerová

Obsahové a výkonové štandardy,
didaktické metódy a prístupy,
jazykové kompetencie, časovo-tematické plány

Publikácia bola vydaná a financovaná z prostriedkov ESF
v rámci národného projektu Profesionálny a kariérový rast
pedagogických zamestnancov.
ITMS kód projektu 26120130002
ITMS kód projektu 26140230002

2014

**Obsahové a výkonové štandardy,
didaktické metódy a prístupy,
jazykové kompetencie, časovo-tematické plány**

Eva OBŽEROVÁ

Bratislava 2014

Názov: Obsahové a výkonové štandardy, didaktické metódy a prístupy,
 jazykové kompetencie, časovo-tematické plány

Autor: PaedDr. Eva Obžerová

Recenzenti: PhDr. Jolana Krausová
 PhDr. Sidónia Horváthová

Odborná redaktorka: Mgr. Terézia Peciarová

Vydanie: 1.

Rok vydania: 2014

Počet strán: 48

ISBN: 978-80-565-0269-3

Obsah

1	VZDELÁVACIE ŠTANDARDY	5
1.1	Obsahový štandard	5
1.2	Výkonový štandard	6
2	DIDAKTICKÉ METÓDY, FORMY PRÁCE A PRÍSTUPY VO VÝUČBE CUDZÍCH JAZYKOV	7
2.1	Organizácia vyučovacej hodiny	8
2.1.1	Klasická vyučovacia hodina	9
2.1.2	Nové prístupy k vyučovacej hodine	10
2.1.3	Motivácia žiakov, ktorí majú pocit, že sa ťažko učia cudzí jazyk a nezvládajú učivo	11
2.1.4	Postoje, prístupy žiakov a učiteľov (attitudes)	12
2.1.5	Domáca úloha	14
3	MULTIPLE INTELLIGENCES	16
3.1	Gardner's seven intelligences	16
3.2	How many intelligences do we recognize?	17
3.2.1	Characteristics of different intelligence types	18
3.2.2	Characteristics of learners representing different intelligence types	20
3.3	Use of the theory of different intelligences in education	21
3.3.1	What activities might 'smart kids' enjoy?	21
3.3.2	Some examples of activities within some kinds of intelligences in Slovak and English languages	24
	Zoznam bibliografických odkazov	32
	Prílohy	33

Milí frekventanti,

dostáva sa vám do rúk učebný zdroj k vzdelávaciemu programu *Metodika výučby anglického jazyka na stredných školách podľa nových pedagogických dokumentov*. Tento program inovačného vzdelávania učiteľov anglického jazyka na stredných školách spĺňa požiadavky základných európskych dokumentov na výučbu anglického jazyka schválených Radou Európy a celoslovenských pedagogických dokumentov na výučbu anglického jazyka schválených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Bol vytvorený na základe požiadaviek samotných učiteľov, ktorí sa chcú bezpečne orientovať v základných slovenských pedagogických dokumentoch a v Európskych dokumentoch určujúcich stratégie výučby a učenia sa cudzích jazykov a vo svojich časovo-tematických plánoch chcú uplatňovať moderné didaktické metódy a prístupy. V predloženom učebnom zdroji nájdete relevantné informácie o vzdelávacích štandardoch, o didaktických metódach, formách práce so žiakmi a moderných prístupoch k výučbe cudzieho jazyka, ktoré vám umožnia poznať a uplatňovať najnovšie trendy vo výučbe anglického jazyka vo vašej pedagogickej praxi. Veľká časť tohto učebného zdroja je venovaná inteligenciám, tzv. multiple intelligences a využitiu poznatkov o nich v edukačnom procese.

Prajeme vám veľa úspechov vo vašej náročnej práci učiteľa anglického jazyka.

Autorka

1 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY

Jednou z výrazných zmien, ktoré sú súčasťou nového procesu vzdelávania, je dôslednejšie zameranie na výstup zo vzdelávania. Dôležité je, aby bol **jasne sformulovaný výstup a zdôvodnené zaradenie obsahu vzdelávania**. Je to štruktúrovaný **opis spôsobilostí**. Vzdelávanie je vtedy úspešné, ak vieme, k akým cieľom podľa požiadaviek majú žiaci dospieť. Preto sa v štátnom vzdelávacom programe (ŠVP) kladie dôraz na **formulovanie požiadaviek na výstup z témy, z ročníka alebo celého stupňa podľa charakteru predmetu**.

Učivo je formulované v **štyroch kategóriách**:

- faktúálne poznatky – základný prvok poznania, aby žiaci dokázali odpovedať na otázky učiteľa a aby mohli riešiť problémy, v pedagogickej terminológii sú označované aj ako „žiak vie“,
- konceptuálne poznatky – vzájomné vzťahy medzi poznatkami,
- procedurálne poznatky – ako niečo urobiť, metódy skúmania, stratégie činností, v pedagogickej terminológii sú označované aj ako „žiak dokáže“,
- metakognitívne poznatky – kognície vo všeobecnosti.

Požiadavky na výstup sú sformulované v časti ŠVP s názvom **vzdelávací štandard**, ktorý sa skladá z dvoch častí: obsahový štandard a výkonový štandard.

1.1 Obsahový štandard

Obsahová časť („žiak vie“) vzdelávacieho štandardu určuje **minimálny obsah vzdelávania**. Jeho hlavným cieľom je zjednocovať, koordinovať, resp. zabezpečovať kompatibilitu minimálneho obsahu vzdelávania na všetkých školách. Obsahovú časť tvorí **učivo, ktoré je všetkými žiakmi osvojiteľné**.

Štátny vzdelávací program ISCED 3 – anglický jazyk (vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia), ktorý je určený pre stredné školy všetkých typov, obsahuje domény – oblasti komunikácie, v rámci domén odporúča témy, podtémy a určuje vybranú povinnú lexiku pre komunikačnú úroveň B1 a B2. Toto penzum lexiky predstavuje minimum, na ktoré sa zameriavame pri testovaní žiakov, avšak učitelia prirodzene pracujú so žiakmi s rozšírenou slovnou zásobou (http://www.statpedu.sk/files/documents/cielovepoziadavky/kcp_anglicky_jazyk).

Požiadavky na osvojenie si slovnej zásoby vyplývajú z kritérií na ovládanie cudzieho jazyka na týchto úrovniach vymedzených v Spoločnom referenčnom rámci pre jazyky (<http://www.statpedu.sk/buxus/docs/predmety/serrprejaz.pdf>).

1.2 Výkonový štandard

Výkonová časť („žiak dokáže“) je **formulácia výkonov**, ktorá určuje, na akej úrovni má žiak dané minimálne učivo ovládať a čo má byť schopný vykonať. Výkonový štandard je formulovaný v podobe operacionalizovaných cieľov, to znamená, že je **uvádzaný aktívnymi slovesami**, tzv. *can do*, ktoré zároveň vyjadrujú úroveň osvojenia. Jednotlivé úrovne výstupov sú zamerané na **spôsobilosti** – to znamená kombináciu vedomostí, zručností a schopností.

Určujú postupnosť **rozvíjania poznávacích schopností**: spoznať alebo znovu si vybaviť informácie z dlhodobej pamäti, porozumieť a konštruovať, aplikovať, analyzovať, vyhodnocovať a schopnosť tvoriť.

Vo všeobecnosti výkonový štandard určuje požiadavky na výstup z určitého stupňa vzdelania a zároveň je požiadavkou na vstup na ďalší stupeň vzdelania. Opisuje produkt výučby, nie proces.

ÚLOHA č. 1

Preštudujte si dokument ISCED 3 pre anglický jazyk tak, aby ste sa v ňom vedeli bezpečne orientovať, aby ste si vedeli flexibilne nájsť potrebné informácie – čo majú vaši žiaci vedieť a čo majú byť schopní urobiť, dokázať.

2 DIDAKTICKÉ METÓDY, FORMY PRÁCE A PRÍSTUPY VO VÝUČBE CUDZÍCH JAZYKOV

Nie je naším cieľom poskytnúť frekventantom vyčerpávajúcu všeobecnú schému didaktických a vyučovacích metód, prístupov a foriem práce učiteľa, ale pripomenúť si niekoľko členení takýchto metód a opísať podrobnejšie tie z nich, ktoré sú vhodné pre učiteľov anglického jazyka.

CVIČENIE č. 1

1. Formou frontálnej diskusie hovorte o tom, ako pri vyučovaní anglického jazyka využívate rôzne postupy, metódy a formy práce v závislosti od charakteru učebného materiálu.
2. Formou brainstormingu napíšte na tabuľu/flipchart čo najviac názvov efektívnych metód a foriem práce, ako aj didaktických prístupov učiteľa anglického jazyka.
3. Ktoré z týchto metód a foriem práce najčastejšie používate a prečo?
4. Ktoré z týchto metód a foriem práce sú vo výučbe anglického jazyka najefektívnejšie pre rozvoj jazykových spôsobilostí žiaka?
5. Ako by ste charakterizovali didaktické techniky? Ako sa líšia od didaktických metód? Možno výraz didaktické techniky považovať za synonymum didaktických foriem práce? Diskutujte a potom si prečítajte v prílohe A časť, ktorá sa venuje didaktickým technikám v primárnom a nižšom sekundárnom vzdelávaní. Čím sa tieto techniky líšia od tých, ktoré využívate vy vo vyššom strednom vzdelávaní?
6. Kedy využívame frontálne formy práce, skupinové formy práce a kedy je najefektívnejšia forma individuálnej práce? Diskutujte a potom si prečítajte v prílohe A časť, ktorá sa venuje didaktickým formám vzdelávania.
7. Pokúste sa súhrn názvov na tabuli/flipcharte rozčleniť na metódy a formy a načrtnúť takú schému klasifikácie metód a foriem práce, ako aj didaktických prístupov učiteľa anglického jazyka, ktorá by zohľadňovala všetky alebo aspoň väčšinu vami navrhnutých metód a foriem.
8. Preštudujte si celú prílohu A s názvom Niektoré metódy a formy práce učiteľa cudzieho jazyka, didaktické techniky a prístupy a doplňte vami načrtnutú schému o metódy a formy, na ktoré ste zabudli, ktoré vám chýbajú.

9. Prečítajte si v prílohe A časť, ktorá sa venuje projektovým metódam, problémovým úlohám a práci na stanovištiach a opíšte konkrétne úlohy podobného charakteru, ktoré ste zadali žiakom na hodinách anglického jazyka. Oceňte si navzájom originálne myšlienky a pedagogické prístupy. Zapište si nové nápady a získajte nové podnety.
10. Ako by ste charakterizovali nasledujúce prístupy, metódy a formy práce: Language portfolio, Total physical response, Audio-lingual method, Grammar-translation method, Competency-based language learning, Communicative language learning, Community language learning, Learning by teaching, The silent learning, Content-based teaching, Task-based teaching? Používate tieto prístupy a metódy vo vašej práci so žiakmi? Podelte sa so svojimi skúsenosťami s ostatnými účastníkmi vzdelávania.

2.1 Organizácia vyučovacej hodiny

Každá vyučovacia hodina anglického jazyka by mala byť zdrojom nových poznatkov. Prečítajte si citáty dvoch osobností, ktoré vyjadrujú vzťah k vzdelávaniu, k vyučovaniu a učeniu sa ako nadobúdaniu nových poznatkov. Pokúste sa im porozumieť, v diskusii vyjadrite svoj názor na základe otázok pod citátmi v úlohe č. 2.

"Personally I'm always ready to learn, although I do not always like being taught."

Winston Churchill

"Knowledge speaks, Wisdom listens."

Jimmi Hendrix

ÚLOHA č. 2

Odpovedzte na otázky a diskutujte formou frontálneho rozhovoru o výučbe predmetov kedysi a dnes, o vyučovaní a učení sa, o vyučovacích metódach všeobecne, o formách nadobúdania nových poznatkov žiakmi, o nárokoch učiteľov a očakávaní žiakov.

1. Kto bol Winston Churchill, aké postavenie v spoločnosti dosiahol a aké mal vôľové vlastnosti?
2. Čo je hlavnou myšlienkou citátu Winstona Churchila a aký je váš názor, vychádzajúc z vlastných osobných skúseností?

3. Platí názor Winstona Churchila aj dnes, v čase informatizácie, v čase, keď sa klasická výučba mení na modernú, založenú v mnohých predmetoch skôr na stratégiách nadobúdania poznatkov ako na priamom nadobúdaní poznatkov?
4. Kto bol Jimmi Hendrix a čo vyjadruje jeho citát?
5. Súhlasíte so slovami Jimmiho Hendrixa? V akých situáciách sa dá aplikovať jeho výrok? Kedy je lepšie mlčať a iba počúvať?

2.1.1 Klasická vyučovacia hodina

Jednotlivými zložkami osnovy klasickej vyučovacej hodiny sú napríklad registrácia prítomných žiakov, organizačné pokyny, výklad nového učiva, precvičovanie, opakovanie a upevňovanie/fixácia získaných poznatkov, použitie osvojených vedomostí pri riešení problémových úloh, systematizácia učebného materiálu, preverovanie učiva, zadávanie úloh na domácu prípravu atď.

ÚLOHA č. 3

Diskutujte v skupinách, čím sa vyznačuje klasická vyučovacia hodina, aké sú jej charakteristické znaky a akým spôsobom sa snažíte oživiť priebeh vyučovacej hodiny, aby ste sa vyhli stereotypným postupom.

CVIČENIE č. 2

Prečítajte si príklad klasického postupu učiteľa anglického jazyka a porovnajte ho s vašimi prístupmi a postupmi:

1. Pozdrav, zápis učiva a chýbajúcich žiakov do triednej knihy.
2. Opakovanie predchádzajúceho učiva.
3. Oznamenie témy vyučovacej hodiny. Krátky motivačný rozhovor so žiakmi.
4. Výklad nového učiva.
5. Práca s učebnicou, písanie poznámok.
6. Zadanie domácej úlohy.

Formou frontálnej diskusie hovorte o rôznych postupoch/štruktúrach/osnovách vašich vyučovacích hodín, zamyslite sa nad tým, aké metódy a formy práce využívate v závislosti od charakteru učebného materiálu.

2.1.2 Nové prístupy k vyučovacej hodine

Účastníkom seminára Amazing Minds v Oxforde v r. 2010 lektori ponúkli niekoľko stratégií, postupov a prístupov:

Ingredients for effective teaching

Welcome everybody.

Establish rapport (súlady, dobrý vzťah, spriaznenosť).

Eye-contact is important.

Each teacher should be a sensitive and empathetic listener.

Ako by ste na základe týchto „ingrediencií“ zmenili 1. bod klasickej vyučovacej hodiny?

Conditions for helping young learners to learn

According to **Carol Read** (2003), who proposes some of the optimal conditions for helping young learners to learn, learning should be natural, interesting and enjoyable, relevant – contextualized and part of a real event. Learning should be social and should have a purpose for the child. Learning should build on things the child knows and should make sense to the child. The child should be challenged appropriately and should wish to learn new things. Learning should be memorable, multi-sensory and part of a coherent whole. Learning should be active and experiential and take account of multiple intelligencies. The learning atmosphere should be relaxed and warm. The child should have a sense of achievement and success.

Dajú sa tieto tvrdenia aplikovať i na výučbu vo vyššom sekundárnom vzdelávaní? Ako by ste na základe týchto poznatkov zmenili 3. a 4. bod klasickej vyučovacej hodiny?

Seven R-s of Carol Read

Carol Read (2005) also suggests that the 7 R-s provide an integrated framework for managing children positively and create a happy working environment:

Relationships – creating and maintaining a positive relationship with learners is at the heart of establishing a happy learning environment.

Rules (contract) – establish a limited number of rules and make sure they are clear, as well as the reasons for having them.

Routines – make classroom routines clear to everyone: what is expected of them and what they should do.

Rights and Responsibilities – although these may not be stated explicitly with very young learners, teachers can model through their own actions which of these they value.

Respect – pupils who are treated respectfully by the teacher will respond in a similar way to the teacher.

Rewards – every child should be awarded!

Učiteľ priebežne využíva i motivačné metódy, akými sú pochvala a povzbudenie. Povzbudenie nemusí byť slovné a priame, žiakov povzbudzujeme i našim hodnotením ich výkonov.

Ozvláštnenie klasickej vyučovacej hodiny dosiahneme i malou zmenou usporiadania lavíc v triede – do kruhu, do tvaru podkovy, zoskupením lavíc do rôznych útvarov atď. v závislosti od učebného materiálu a použitých metód a foriem práce so žiakmi.

2.1.3 Motivácia žiakov, ktorí majú pocit, že sa ťažko učia cudzí jazyk a nezvládajú učivo

Prečítajte si návod, ktorý poskytli britskí lektori účastníkom seminára Amazing Minds v Oxforde v r. 2010:

When do pupils feel that they failed? How can a teacher stop pupils to think they are failing?

- I'll show them what I'm able to do, what I can do or what somebody can do
- then I tell them they will manage it when they obey the instructions and practice properly
- then I start practicing the 1-st step with them.

Let's have a look if the process of learning a language can have some similar features to the process of learning juggling. At the beginning it is important to tell people (if they are clumsy) that they've made some progress and that they will certainly manage it when they practice sufficiently.

Teraz si prečítajte, akým spôsobom lektori začali výučbu metodiky anglického jazyka na tomto seminári pre cca 40 učiteľov z celého sveta:

Lektori zabezpečili pre všetkých účastníkov tri mäkké loptičky na žonglovanie. Učitelia anglického jazyka si najskôr mysleli, že ide o akúsi formu relaxu, a čudovali sa, že by mali relaxovať hneď v úvode 3-dňového seminára. Pod vedením lektorov vyšli všetci na dvor a vytvorili veľký kruh. Lektori boli v strede kruhu a pokúšali sa vysvetliť učiteľom, ako sa žongluje s tromi loptičkami naraz.

Keď prišla fáza nácviku, takmer nikto nedokázal urobiť to, čo chceli lektori. Lektori prerušili nácvik a znova vysvetľovali postup pri žonglovaní. Pri druhom nácviku sa už niekoľkým učiteľom podarilo žonglovať s tromi loptičkami, ale iba chvíľu.

Zrazu začal jeden muž v kruhu žonglovať ako profesionál. Všetci sa zastavili a s údivom ho pozorovali. Potom začal žonglovať ďalší profesionál oproti tomu prvému. Na prvý pohľad bolo jasné, že to nie sú učitelia, ale profesionálni žongléri, ktorí začali rozprávať učiteľom anglického jazyka, ako sa treba učiť žonglovať. Najprv s jednou loptičkou – to išlo každému, pretože každé dieťa sa hráva s loptou a v dospelosti sa takmer každý rodič hráva s loptou

so svojimi deťmi. Potom s dvoma loptičkami – to už chcelo tréning, ale pod vedením profesionálov to učitelia ako-tak zvládli. Potom prišla posledná fáza – tréning s tromi loptičkami. Vyžadovalo si to veľa úsilia, veľa trpezlivosti a najmä vôle naučiť sa robiť niečo nové.

Nie každý z učiteľov sa to naučil. Niektorí boli nešikovní a loptičky im stále padali. Niektorí dokázali chvíľu udržať loptičky vo vzduchu a mali z toho radosť. Nikdy by neverili, že sa dokážu naučiť žonglovať. Niektorí učitelia podali pri ukázkach žonglovania skvelé výkony – dokázali udržať loptičky vo vzduchu pomerne dlho. Boli takí naradostení z úspechu a pochvalných slov ostatných, že cez ďalšiu prestávku išli znova na dvor a znova sa pokúšali žonglovať.

Na záver bola nádherná a očarujúca prehliadka žonglovania profesionálov – s tromi, so štyrmi, s piatimi a šiestimi loptičkami. Loptičky lietali vzduchom a vytvárali nádherné obrazce. Elegantnými pohybmi, s ľahkosťou a evidentnou pohodou, si začali profesionáli hádzať loptičky navzájom, otáčali sa chrbtom k prúdu padajúcich loptičiek, robili pritom drepy, tancovali... Všetci učitelia ich pozorovali so zatajeným dychom – aj tí, ktorých žonglovanie nikdy nezaujímalo.

Naučiť sa hovoriť v cudzom jazyku a naučiť sa žonglovať sú dva veľmi odlišné procesy. A predsa majú veľa spoločného. Pokúste sa nájsť v metodike učenia sa žonglovať a v metodike učenia sa cudzí jazyk paralely. Diskutujte o nich.

Dostali ste v priebehu diskusie nápad, ako zmeniť 2., 3. a 4. bod klasickej vyučovacej hodiny?

2.1.4 Postoje, prístupy žiakov a učiteľov (attitudes)

Všetko sa nám môže podariť, ak to naozaj chceme. Tí, ktorí nám hovoria, že niečo nedokážeme, nám berú túžby, sny a motiváciu. Slovo učiteľa, ktorý ovláda metodiku svojho predmetu, má veľkú motivačnú silu a touto silou pôsobí vo vyučovacom procese na žiaka. Skúsení metodici a experti na výučbu cudzích jazykov zdôrazňujú aj silu samotného postoja žiaka k učebnému materiálu.

ÚLOHA č. 4

Prečítajte si príbeh, nájdite paralely v metodike výučby anglického jazyka a diskutujte o nich. Aké ďalšie príklady silnej vôle vás samotných alebo vašich žiakov môžete uviesť zo svojej praxe?

OPTIMISM AND POSITIVE ATTITUDE

There was a group of little frogs which wanted to compete.

The task at the race was very hard: to reach the top of a very high tower.

A lot of spectators came to see an attraction. They have never seen frogs climbing the tower before. They also wanted to encourage little frogs – competitors.

The competition has started...

Nobody from the audience believed that some of the little frogs might be successful and climb the tower and reach the top of it.

They said:

"Oh, it's too demanding, strenuous and laborious! They'll never achieve it!"

Or:

"They can't manage it, because the tower is too high!"

And really, some of the little frogs started to leave behind... with the exception of the one, which was climbing up and up...

Spectators yelled:

"It's too tiring and hard! Nobody will reach the top!"

Gradually one frog after another were leaving behind. They weren't able to finish the race.

The one frog went on persistently and tirelessly. It didn't want to give it up!

Finally everybody gave the race up except of the one little frog, which was so ambitious that it climbed the tower and reached its top!

The rest of the frogs and spectators themselves wanted to know how it managed to do that impossible thing and finish the race.

One of the spectators came to the little frog and asked where it could get so much strength from to reach the top of the tower.

And then it became apparent and clear that *the winner is deaf!*

What is the moral of this story?

Never listen to people who have negative or pessimistic attitude to your ambitions and wishes!

Another moral of this story:

Always remember that you hear the vibrant words, because all you hear or read words will affect your behavior. So, always maintain a positive, optimistic attitude!

The most important is:

When someone tells you that your dreams can come true, you have to become deaf to those who look at the issue negatively and pessimistically, because they will crush your heart and hope and the best dreams! You should always think: I can do it!

2.1.5 Domáca úloha

ÚLOHA č. 5

Pokúste sa doplniť nasledujúce výroky – vyjadrite, čomu sa venujú žiaci pri písaní domácej úlohy. Prvá výpoveď je doplnená ako vzor.

The average student spends 45 minutes doing assessment:

10 minutes looking at the assessment,

20 minutes ...

10 minutes ...

5 minutes ...

Doplnené výroky nájdete v prílohe B. Prečítajte si ich a diskutujte:

1. Aký význam prikladáte zadávaniu domácich úloh a domácej prípravy?
2. Ako často, akým spôsobom a kedy v rámci vyučovacej hodiny zadávate žiakom domácu úlohu?
3. Je správne a efektívne zadávať domácu úlohu vždy na konci vyučovacej hodiny?
S akým zámerom takto zadávame úlohy – aby žiaci nezabudli?
4. Ako často je vašim cieľom pri zadávaní domácej prípravy žiakom iba ušetriť čas na nasledujúcej hodine (napr. zadáte žiakom, aby si prečítali článok, o ktorom budete hovoriť na ďalšej vyučovacej hodine)?
5. Povedzte, akú domácu úlohu ste zadali žiakom naposledy, čo bolo vašim cieľom (aby sa žiaci naučili..., aby si žiaci precvičili..., aby si žiaci uvedomili...), aké boli vaše očakávania (všetci žiaci si úlohu urobia, väčšina žiakov si úlohu urobí, žiaci sa naučia..., žiaci si precvičia... a budem s nimi môcť ďalej pracovať, žiaci si uvedomia...), ako sa vaše predpoklady a očakávania naplnili a ako ste domácu prípravu žiakov ďalej využili.

3 MULTIPLE INTELLIGENCES

CVIČENIE č. 3

Prečítajte si slová známeho amerického psychológa a sociológa, ktorý sa zaoberal štýlmi učenia a svoju teóriu rozvinul do ďalšej oblasti – skúmal rôzne druhy inteligencií.

"I want my children to understand the world, but not just because the world is fascinating and the human mind is curious. I want them to understand it so that they will be able to make it a better place. An important part of that understanding is knowing who we are and what we can do..."

1. Čo podľa vás citát vyjadruje? Čo je jeho hlavnou myšlienkou?
2. Poznáte autora tohto citátu? Čo o ňom viete?
3. Prečítajte si základné informácie o živote a diele Howarda Gardnera v prílohe C.
4. Potom si preštudujte charakteristiku a teoretické východiská Gardnerových pôvodných siedmich inteligencií v článku 3.1.

3.1 Gardner's seven intelligences

What is intelligence? What does it mean to be smart? The traditional view of intelligence is that it is something we were born with, we can't change it, and that some tests exist which can tell us how smart we are. The theory of multiple intelligences challenges this view.

In 1983, Howard Gardner, the creator of the Multiple Intelligences Theory, suggested that all individuals have personal intelligence profiles that consist of combinations of seven different intelligence types (Gardner 1983). Such profiles differ to various degrees from person to person, and it is probably rare for anyone to have only one predominating intelligence type.

Gardner's original list contained *verbal-linguistic*, *mathematical-logical*, *visual-spatial*, *body-kinesthetic*, *musical-rhythmic*, *interpersonal* and *intrapersonal* intelligence types, and in 1997 he added the eighth intelligence type to the list, that of *naturalistic* intelligence. Two years later he introduced the ninth type, an *existentialist* intelligence, and at the same time discussed the possibilities of two or three additional ones (Gardner 1999). He has also considered *moral* intelligence, but does not find sufficient evidence for it.

Gardner believes that each intelligence has a unique biological basis and a distinct course of development. At the same time, he emphasizes that a lengthy process of education is required to transform any raw potential into a mature social role.

The **theory of multiple intelligences** was proposed by Howard Gardner in 1983 to analyse and better describe the concept of intelligence. The theory also addresses the question whether **traditional IQ tests** are truly scientific.

Gardner argues that the concept of intelligence as traditionally defined in psychometrics (IQ tests) does not sufficiently describe the wide variety of **cognitive abilities** humans display. For example, the theory states that a child who learns to multiply easily is not necessarily more intelligent than a child who has stronger skills in another kind of intelligence. Deeper understanding of process of multiplication can result in what looks like slowness. Child who quickly memorizes the multiplication table despite a less detailed understanding of the process of multiplication might be considered to be cleverer, more intelligent.

3.2 How many intelligences do we recognize?

In spite of the fact, that Gardner's original list included seven intelligences, up to now there have been accepted nine basic types of intelligence **without claiming that this is a complete list**. The theory's nine currently accepted intelligences are:

- Verbal-Linguistic
- Logical-Mathematical
- Visual-Spatial
- Bodily-Kinesthetic
- Musical-Rhythmic
- Interpersonal
- Intrapersonal
- Naturalistic
- Existential

3.2.1 Characteristics of different intelligence types

ÚLOHA č. 6

Preštudujte si pozorne charakteristiky deviatich druhov inteligencií. Pracujte v štyroch skupinách: vyberte si po dva druhy inteligencií tak, aby ste spolu mohli diskutovať o všetkých deviatich (jedna skupina si vyberie tri druhy inteligencií, odporúčame kombináciu musical-rhythmic, naturalistic and existential). Pokúste sa vytvoriť pre každý typ inteligencie zoznam povolání, v ktorých by mohol byť tento typ inteligencie cestou k úspechu. Potom si porovnajte vaše odpovede s odpoveďami v prílohe D.

Verbal-Linguistic Intelligence

This area has to do with words, spoken or written. People with high verbal-linguistic intelligence display a facility with words and languages. They are typically good at reading, writing, telling stories and memorizing words along with dates. They tend to learn best by reading, taking notes, listening to lectures, and discussion and debate. They learn foreign languages very easily as they have high verbal memory and recall, and an ability to understand and manipulate syntax and structure.

Linguistic intelligence involves sensitivity to spoken and written language, the ability to learn languages, and the capacity to use language to accomplish certain goals. This intelligence includes the ability to effectively use language to express oneself rhetorically or poetically; and language as a means to remember information. Writers, poets, lawyers and speakers are among those that Howard Gardner sees as having high linguistic intelligence.

Logical-Mathematical Intelligence

This area has to do with logic, abstractions, reasoning, and numbers. While it is often assumed that those with this intelligence naturally excel in mathematics, chess, computer programming and other logical or numerical activities, a more accurate definition places less emphasis on traditional mathematical ability and more on reasoning capabilities, abstract patterns of recognition, scientific thinking and investigation. It correlates strongly with traditional concepts of "intelligence" or IQ.

Logical-mathematical intelligence consists of the capacity to analyze problems logically, carry out mathematical operations, and investigate issues scientifically. In Howard Gardner's words, it entails the ability to detect patterns, reason deductively and think logically. This intelligence is most often associated with scientific and mathematical thinking.

Visual-Spatial Intelligence

This area deals with spatial judgment and the ability to visualize things. Spatial intelligence involves the potential to recognize and use the patterns of wide space and more confined areas.

Bodily-Kinesthetic Intelligence

The core elements of the bodily-kinesthetic intelligence are control of one's bodily motions and the capacity to handle objects skillfully. This intelligence also includes a sense of timing, a clear sense of the goal of a physical action. People who have bodily-kinesthetic intelligence should learn better by involving muscular movement (e.g. getting up and moving around into the learning experience), and are generally good at physical activities such as sports or dance. They may enjoy acting or performing, and in general they are good at building and making things. They often learn best by doing something physically, rather than by reading or hearing about it. Those with strong bodily-kinesthetic intelligence seem to use what might be termed muscle memory – they remember things through their body.

Bodily-kinesthetic intelligence entails the potential of using one's whole body or parts of the body to solve problems. It is the ability to use mental abilities to coordinate bodily movements. Howard Gardner sees mental and physical activity as related.

Musical-Rhythmic Intelligence

This area has to do with sensitivity to sounds, rhythms, tones and music. People with a high musical intelligence normally have good or even absolute pitch and are able to sing, play musical instruments, and compose music. Language skills are typically highly developed. Learners like using songs or rhythms to learn languages.

Musical intelligence involves skill in the performance, composition, and appreciation of musical patterns. It encompasses the capacity to recognize and compose musical pitches, tones, and rhythms. According to Howard Gardner musical intelligence runs in an almost structural parallel to linguistic intelligence.

Interpersonal Intelligence

This area has to do with interaction with others. In theory, people who have a high interpersonal intelligence tend to be extroverts, characterized by their sensitivity to others' moods, feelings, temperaments and motivations, and their ability to cooperate in order to work as part of a group. They communicate effectively and may be either leaders or followers. They typically learn best by working with others and often enjoy discussion and debate.

Interpersonal intelligence is concerned with the capacity to understand the intentions, motivations and desires of other people. It allows people to work effectively with others. Educators,

salespeople, religious and political leaders and counsellors all need a well-developed interpersonal intelligence.

Intrapersonal Intelligence

This area has to do with introspective and self-reflective capacities. People with intrapersonal intelligence are intuitive and typically introverted. They are skillful at deciphering their own feelings and motivations. This refers to having a deep understanding of the self; what are your strengths/weaknesses, what makes you unique, you can predict your own reactions/emotions. People with intrapersonal intelligence also prefer to work alone.

Intrapersonal intelligence entails the capacity to understand oneself, to appreciate one's feelings, fears and motivations. In Howard Gardner's view it involves having an effective working model of ourselves, and to be able to use such information to regulate our lives.

Naturalistic Intelligence

This area has to do with nature, animals, natural surroundings.

Existential Intelligence

Ability to contemplate phenomena or questions beyond sensory data, such as the infinite.

3.2.2 Characteristics of learners representing different intelligence types

(according to Gardner 1983, 1993, 1999 and Berman 1998, 2001)

Verbal-linguistic learners enjoy expressing themselves orally and in writing and love word-play, riddles and listening to stories.

Mathematical-logical learners display an aptitude for numbers, reasoning and problem solving.

Visual-spatial learners tend to think in pictures and mental images and enjoy illustrations, charts, tables and maps.

Bodily-kinesthetic learners experience learning best through various kinds of movement.

Musical-rhythmic learners learn best through songs, patterns, rhythms and musical expression.

Intrapersonal learners are reflective and intuitive about how and what they learn.

Interpersonal learners like to interact with others and learn best in groups or with a partner.

Naturalist learners love the outdoors and enjoy classifying and categorising activities.

Existentialist learners, finally, are concerned with philosophical issues such as the status of mankind in relation to universal existence.

3.3 Use of the theory of different intelligences in education

The theory of multiple intelligences has found a ready audience amongst educationalists. We can use our knowledge of the different types of intelligence as effective tools in planning our lessons. By including activities to reach different intelligences, we can be sure that our lessons are balanced, and that all of our students have an equal chance to master new language. This doesn't mean that every language item needs to be taught seven, eight or nine ways. It's enough to remember that language can be taught in more than one way. There are things that our students need to know in order to be successful speakers and readers and writers and listeners of English, and we have to be imaginative and persistent in helping them understand these things better.

"If there is anything that we wish to change in the child, we should first examine it and see whether it is not something that could better be changed in ourselves."

(Carl Jung, 1875 – 1961, Swiss psychiatrist and humanist, written in 1932)

Howard Gardner's work around multiple intelligences has had a profound impact on thinking and practice in education – especially in the United States. Of the schools implementing Gardner's theory, the most well-known is **New City School**, in St. Louis, Missouri, which has been using the theory since 1988. The school's teachers have produced two books for teachers, *Celebrating Multiple Intelligences* and *Succeeding With Multiple Intelligences* and the principal, Thomas Hoerr, has written *Becoming a Multiple Intelligences School* as well as many articles on the practical applications of the theory. The school has also hosted four conferences, each attracting over 200 educators from around the world and remains a valuable resource for teachers interested in implementing the theory in their own classrooms.

3.3.1 What activities might 'smart kids' enjoy?

Traditionally, schools have emphasized the development of logical intelligence and linguistic intelligence (mainly in reading and writing). IQ tests focus mostly on logical and linguistic intelligence as well. While many students function well in this environment, there are those who do not. Gardner's theory argues that students will be more capable when teachers use different methodologies, exercises and activities to reach all students, not just those who excel at linguistic and logical intelligence.

"Word Smart" (linguistic) kids might enjoy:

writing letters, poems, stories or descriptions; leading an oral discussion or debate; creating audio tapes; giving an oral presentation; writing or giving a news report; developing questions for an interview, conducting an interview; presenting a radio drama; creating a slogan; keeping a journal or diary; creating a word game on particular topic; doing storytelling or writing all types of humour/jokes.

Suggestions for suitable project work:

Create your English Language Portfolio; Compare/Discuss a Story; Conduct an Interview; Create a Booklet; Create a Slogan; Develop a Dictionary of new terms; Develop a Petition; Lead a Class Discussion; Lead a Press Conference; Participate in a Debate; Write and/or Tell a Story; Write a creative Advertisement; Write a Poem; Write a Script to a TV Production; Write Text for a Power Point Presentation; Write Text for a Web page.

"Math Smart" kids (number/reasoning smart, logical-mathematical) might enjoy:

listing or organizing facts, using deductive reasoning skills, using abstract symbols and formulas, solving logic and/or story problems, analyzing data, using graphic organizers, working with number sequences, computing or calculating, deciphering codes, creating or finding patterns, hypothesizing/conducting an experiment.

Suggestions for suitable project work:

Categorize Information and facts about particular topic; Compare and/or contrast a topic using Graphs; Create a Venn Diagram; Create and conduct an Experiment; Create Word Puzzles for classmates; Create a Timeline; Make a Calendar related to particular topic; Develop a Fact file; Develop and Present a Database; Develop a Game about particular topic; Develop a Memory System based on numbers/patterns; Interpret data from particular topic area; Keep a Journal on particular topic; Produce a Document in Excel; Write a computer program or modify an existing one; Use deductive reasoning skills; Write a Poem or an Essay.

"Music Smart" kids might enjoy:

writing or singing a song, developing and/or using rhythmic patterns as learning aids, composing a melody, changing the words to a song, finding song titles that help explain content, creating a musical game, using musical vocabulary as metaphors, creating, designing, and building a musical instrument, incorporating environmental sounds into a project or presentation.

Suggestions for suitable project work:

Change words to an existing song so that it teaches something about particular topic; Create a Musical Game; Create a Radio Program; Make an Audio Tape; Sing or Rap a song that explains particular topic; Write a short musical about particular topic; Write song lyrics for your content area.

"Art Smart" kids might enjoy:

creating charts, posters, graphs, or diagrams; creating a Web page or PowerPoint project; making a videotape or film; creating pie charts, bar graphs, etc.; making a photo album; creating a collage; making a mobile or sculpture; designing a mindmap; making a map; using colours and shapes; understanding colour schemes; pretending to be someone else, or something else.

"Body Smart" kids (bodily-kinesthetic) might enjoy:

creating a dance or movement sequence, role playing, using physical gestures to communicate an idea, performing a skit or play, performing a pantomime, performing Martial Arts, building a model, making a board or floor game, putting together a puzzle, demonstrating sports games.

"People Smart" kids (interpersonal) might enjoy:

giving feedback to the teacher or to classmates, intuiting other's feelings/motives, empathy practices, person-to-person communication, cooperative learning strategies, collaborative skills, receiving feedback, group projects, creating group rules, teaching someone else something new, learning other points of view from someone outside of school, acting in a play or simulation, conducting an interview.

Suggestions for suitable project work:

Use email to contact, Contact group members via email; Conduct/Lead a Press Conference; Create Classroom Learning Centers; Create a Culture programe; Develop and Implement Group Rules; Run a Debate; Solve a problem with a partner; Use Conflict Management skills.

"Self Smart" kids (intrapersonal) might enjoy:

Keeping a journal or diary, setting short/long-term goals, learning why and how the content under study is important in real life, describing his/her feelings about a subject, evaluating his/her own work, describing his/her personal strengths, carrying out an independent project,

writing or drawing a personal history of his/her work, creating his/her own schedule and environment for completing class work, having silent reflection time, using metacognition techniques, using focusing and/or concentration skills, using higher-order reasoning skills.

Suggestions for suitable project work:

Create your English Language Portfolio; Create a Bulletin Board, Create a Comic Strip, Create a timeline, Describe qualities you have that would help you to do something; Explain why you want to study something; Evaluate your own work on a topic; Explore Career Opportunities in the field of a topic; Pretend you are somebody else; Set a Goal for yourself; Work on a problem by yourself; Write a Journal about...

ÚLOHA č. 7

Pracujte v pôvodných štyroch skupinách ako pri úlohe 3. V článku 3.3.1. sa zamerajte na aktivity, ktoré radi robia žiaci s vami vybranými inteligenciami. Pokúste sa vytvoriť prehľadnú tabuľku charakteristík, obľúbených činností a návrhov projektovej práce/zadania na domácu prípravu pre vašich konkrétnych žiakov.

Návrh takejto tabuľky nájdete v prílohe E – doplňte ju. Cítite sa touto úlohou motivovaní? Ktorá kategória žiakov (people smart, nature smart, visual/picture smart, body smart atď.) by sa potešila?

3.3.2 Some examples of activities within some kinds of intelligences in Slovak and English languages

Combined activities for pupils of mainly Mathematical-Logical Intelligence

Example on generalization: What does this list refer to? Complete the list.

1.
2. The Louvre (Mona Lisa)
3. Times Square
4. Las Ramblas, Spain
5. Statue of Liberty
6. Spanish Steps, Rome
7. The White House
8. The Pyramids in Egypt

Ask challenging questions.

- Which country has the lowest rate of child births?
- How many seconds is there in a year?

Určite ste sa stretli s enumeráciou akéhokoľvek druhu, ktorá vyjadrovala akúsi pravidelnosť, logickú následnosť, zosúvzťažnenie či prekvapivý prvok náhody. Takéto zistenia sa často využívajú ako reťazové želanie šťastia alebo bohatstva, napr.:

1. An interesting fact about August 2010: it has 5 Sundays, 5 Mondays and 5 Tuesdays, all in one month. It happens once in 823 years. These are money bags. Pass them to 8 good people and money will appear in 4 days. Based on Chinese Fengshui.
2. Zaujímavý fakt o októbri 2010: tento mesiac je neobyčajný, má 5 piatkov, 5 sobôt, 5 nedeľ. Toto sa stáva jedenkrát za 823 rokov. Tento mesiac je peňažný. Pošli túto správu 8 dobrým ľuďom a o 4 dni dostaneš veľa peňazí. Je to podľa feng shui. Ak túto správu nepošleš, tak si necháš ujst' šťastie.

Zamysleli ste sa niekedy nad tým, aký typ ľudí je schopný zistiť súvislosti tohto druhu? Ako rozmýšľajú takíto ľudia? Ako a za akých okolností na to prídu?

Nájdite si pomocou aplikácie google.com enumeráciu pod názvom *Beauty of Mathematics*.

CVIČENIE č. 4 – cvičenie na rozvoj logicko-matematickej inteligencie

a) Pracujte v skupinách a otestujte sa. Porovnajte si navzájom odpovede, zdôvodnite správne odpovede. Pokúste sa vytvoriť podobné úlohy v anglickom jazyku. Zadajte svojim žiakom tieto úlohy v anglickom jazyku a povzbud'te ich, aby aj oni vytvorili podobné úlohy.

1. V krabici, do ktorej nevidíme, je šesť čiernych a šesť bielych ponožíek. Koľko kusov ponožíek musíme vybrať, aby sme si boli istí, že medzi nimi bude jednofarebný pár ponožíek?
3?, 6?, 8?, 12?
2. Ak bežíte na okruhovej dráhe štadióna bežecký závod a predbehniete druhého bežca, koľký v poradí budete?
Prvý? Druhý? Tretí? Nedá sa to určiť?
3. Viete, že $3A + B = 4B + A$. Čo je viac? $A + B$ alebo $2B$?
 $A + B$? $2B$? Obe hodnoty sú rovnaké? Nedá sa to určiť?
4. Viete, že $A = 2B$. Čo je viac? $A+10$ alebo $B+20$?
 $A + 10$? $B + 20$? Obe hodnoty sú rovnaké? Nedá sa to určiť?

5. Vyberte dvojicu slov, ktorá najlepšie významovo vystihuje vzťah slov choroba – liek.
Špina – upratovať, zlomenina – röntgen, zima – kúrenie, smútok – radosť.
 6. Doplňte vetu najvhodnejšou dvojicou slov: „Niektorí z nás ... iné názory, než tie, ktoré sami...“
nedovoľujú – schvaľujú, zavrhnú – vymyslia, nepripúšťajú – zastávajú, vyslovujú – nedovoľujú.
 7. Tisíc kartónov uložených jeden na druhom má výšku 10 dm. Ako je vysoký jeden kartón?
0,1 dm? 1 cm? 0,001 m? 0,1 mm?
 8. Doplňte vetu najvhodnejším slovom: „Zmluva je dvojstranný právny úkon, ktorý spočíva v súhlase oboch strán s jej obsahom, čím sa medzi nimi ... určitý právny vzťah.“
Zakladá? Zahajuje? Iniciuje? Predpokladá?
 9. Písmená J, D, T, Č, P, Š sú zoradené podľa určitého princípu. Aké písmeno bude nasledovať?
S? M? F? J?
 10. Jedno číslo do tejto skupiny čísel nepatrí: 3, 7, 11, 15, 19, 23. Ktoré je to číslo?
3? 15? 29? Nie je to pravda a všetky uvedené čísla patria do jednej skupiny?
- b) Ak sa vám podarí vyriešiť tento príklad/rébus, ktorého riešenie je na prvý pohľad zložité, avšak opak je pravdou, mali by ste sa nachádzať v rovine IQ prevyšujúcej číslo 120.
- Keď:
- $2 + 3 = 10$
 $7 + 2 = 63$
 $6 + 5 = 66$
 $8 + 4 = 96,$
 koľko je potom
 $9 + 7 = ???$

CVIČENIE č. 5

Cvičenie na rozvoj logickej inteligencie v anglickom jazyku. Niektorí žiaci vytvoria graf, niektorí usporiadajú výroky za sebou vo forme kruhu tak, aby posledný výrok kruh uzatváral.

The circle of poverty

Sometimes poor people might live in an elf-struck circle of poverty. When they do not have enough food, they suffer from the undernourishment (malnourishment). When they are in the state of malnutrition, they become weak and ill. When they are weak and ill, they can't work.

If they can't work, they become poorer, because they do not earn any money. This cycle (circulation) is called the circle of poverty.

Task:

How are these facts (truths) related? Order them according to your opinion (you can draw a graph or a circle).

1. Uneducated (illiterate) parents.
2. Uneducated (illiterate) children become uneducated parents.
3. Lack of means for children to go to school.
4. Children do not go to school.
5. Lack of food for the family.
6. Uneducated children.
7. Supply of food of little nutrition.
8. Unqualified workers who are paid each day they work (daily pay).
9. Unwell, ill parents and children.
10. Low, unstable income.
11. Lack of means to pay for the doctor.

Logickú inteligenciu žiakov rozvíjajú aj tzv. *thinking/logic puzzles*. Ponúkame vám príklady v anglickom jazyku:

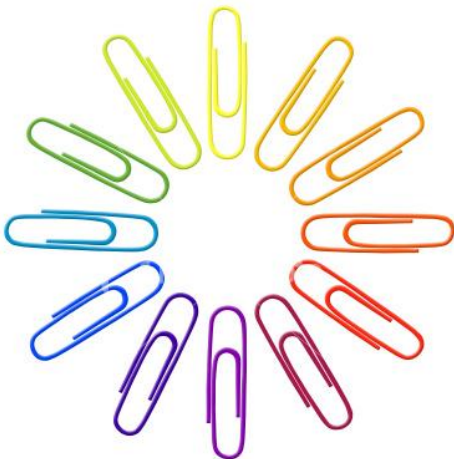
Thinking puzzles – work them out:

1. A man lives on the twelfth floor of an apartment building. Every morning he takes the lift down to the lobby and leaves the building. In the evening, he gets to the lift and he goes the eighth floor and walks up four flights of stairs to his apartment.
What do you think, why does the man do that?
2. A man walks into a bar and asks for a drink. The bartender pulls out a gun and points it at him. The man says: "Thank you," and walks out.
What do you think, why did the man say "Thank you"?
3. A man is found hanging in an otherwise empty locked room with a puddle of water under his feet.
What do you think, how could the man hang himself without a ladder, chair or table or any piece of furniture from solid material?
4. A man drives down the highway at 55 miles per hour. He passes three cars going 70 miles per hour, then gets pulled over by a police officer and is given a ticket/a fine.
What do you think, why was that man fined by the police?

Logic puzzles – work them out:

1. Why can't a person living in England be buried in Scotland?
2. If a woman was born in Italy, raised in Spain, married an Indian, then died in Montenegro, what is she?
3. How many children does a family have if they have ten sons and each son has one sister?
4. What was the highest mountain in Earth before the Mount Everest was discovered?
5. If you had only one match and entered a dark room containing an oil lamp, a newspaper, and some kindling wood, what would you light first?
6. There were two very alike women – both teachers at one of the English language seminars. They claimed that they were both born on the same day at the same hour and minute. They weren't twins. What could happen? How is it possible?

V rámci rozvoja logickej inteligencie môžete žiakom ponúknuť vyriešiť problémovú úlohu. Napríklad:

Problem solving task:

Imagine you are on a desert island and the only thing you have is a paper clip. How can you use it? For what? Make a list of activities what you could use a paper clip for:

-
-
-

Poznámka: Vo Veľkej Británii tvorcovia testov, ktoré sa realizujú na národnej úrovni, vo veľkej miere testujú praktické vedomosti využiteľné v praktickom živote žiakov. Preto sú mnohé úlohy zamerané na čitateľskú či matematickú gramotnosť – na zisťovanie stupňa rôznych inteligencií, ich intenzity a prepojenia. Bolo by pre našich žiakov prospešné, ak by slovenskí učitelia anglického jazyka vkladali do testov, ktoré si sami vyrábajú, aj takéto typy úloh.

Combined activities for pupils of mainly Musical Intelligence (music in the ELT classroom)

1. Motivation for various activities of this kind might be some popular/funny/latest songs on Youtube, e.g.: "The Mom's Song" – discussion about your pupils' parents' chores or about your pupils' duties; "Vincent van Gogh" – very emotional song, associated with Master's paintings and images, "Where the Hell is Matt?" – you can revise geography, capital cities with your pupils.
2. Chairs: pupils write their favourite word on a piece of paper (a word from a text of a song or from some vocabulary to revise...) and put it on their chairs. Then the teacher starts playing music and pupils walk around the classroom. When the music stops, pupils have to sit on any chair, read the word from the piece of paper and make a question containing this word.
3. Several-level activity with a song. We have chosen the song about Vincent van Gogh.
 - a) The first listening to the song with eyes closed. Speaking about the first impression – is it a sad song? What kind of atmosphere does the song create? What kind of melody does it have? What is (probably) the song about? We encourage pupils of musical intelligence speaking.
 - b) The second listening of the song with focus on the lyrics. What words did the listeners catch? What is the song about?
 - c) The third listening of the song. Before the listening each pupil gets some pieces/strips of paper with a line from the lyrics of the song. When he/she hears their line, they will put their piece on the floor to put the song together.
 - d) Everybody can see the lyrics of almost completed song on the floor. Pupils speak about the content of the song and its meaning, about the message/main idea of the song.
 - e) The fourth and last listening of the song, this time with eyes open. At the same time of playing the song the teacher is showing pupils the paintings of Vincent van Gogh.
 - f) If there are some pupils of very strong musical intelligence, you can try "karaoke".

Activities for pupils of mainly Bodily-Kinesthetic Intelligence (movement in the ELT classroom)

1. **Shoulder to shoulder**, ear to ear, finger to finger, knee to knee – physical activity to relieve stress and clear up your mind.

2. **Hello, how are you?** – walk around the class, on Teacher's clap greet your nearest partner in different types of mood: happy, sad, excited, tired, bored, ill, embarrassed, shy, greeting somebody important...
3. **I in a mime.** Mime some information about you, e.g. your yesterday activity (What did you do yesterday?), your future activity (What are you going to do tomorrow?), mime your likes or dislikes (What is your favourite food/activity? What is your least favourite food/activity?).
4. **Running Dictation.** It is a great way to enliven a tired class. Use your own short text or the authentic English text.

Variant A: cut the text into sentences and place them around the room. Split the class into groups or pairs. Each group must have one runner and a designated writer. The runner has to go around the room and read the sentences – committing them to memory. Runners are not allowed to touch the paper, take the paper back to the group or shout the sentence across the room. Once they think they can remember the sentence, they return to the group and repeat to them what it said. The writer of the group writes down the sentence as it is dictated. If the runner forgets part of the sentence, they are allowed to go back to the paper and re-read it. The group can then elect another runner and a writer and they have to find another sentence. The group then has to put the sentences in the correct order.

Variant B: put the whole text of 15 – 20 sentences on 4 pieces of paper and stick each of them on each of the four walls in the classroom. The text of the dictation should contain the information you wish your pupils to learn. Split the class into four groups of four people, each group must have the same number of runners, one designated writer and one person to check the spelling. The first runner runs to his group's paper, reads and tries to remember the first sentence, runs back and dictates the sentence to the writer. Meanwhile, the second runner runs to the paper, reads the second sentence, runs back and dictates it to the writer. Meanwhile, the third runner runs... If the first runner feels, that something is not correct with the first sentence in the dictation, he runs to the paper, checks it and asks the writer to correct the mistake. At the same time he reads the fourth sentence of the text on the wall and dictates it to the writer. The person who checks spelling, cooperates with the writer sitting beside him or her all the time. The winner is the group that finishes writing the whole text first. The spelling must be correct, the text must be legible/readable.

ÚLOHA č. 8

Otestujte sa. K akému dominantnému typu inteligencie patríte vy sami? Ovplyvňuje váš typ inteligencie vašu prácu so žiakmi – prípravu na vyučovaciu hodinu, výber aktivít či cvičení z učebnice, zadávanie domácej prípravy pre žiakov? Myslíte pri vašej práci so žiakmi na ich schopnosti a zručnosti napríklad pri zadávaní projektovej práce a umožníte žiakom podieľať sa na tvorbe zadania projektu alebo si projekt prispôbujete svojmu typu inteligencie, svojim schopnostiam a zručnostiam? V prílohe F nájdete materiál, ktorý vám pomôže zistiť, aký je váš dominantný typ inteligencie. Prečítajte si všetky jeho časti, označte si všetky aktivity, ktoré radi robíte a ktoré vám spôsobujú potešenie. Potom zrátajte všetky značky pri každom type inteligencie. Najvyšší počet značiek by mal určiť váš dominantný typ.

Zoznam bibliografických odkazov

BROWN, H. Douglas, 2001. *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy*, 2-nd ed. Longman. ISBN 0130282839.

CATHCART, J. 2014. Blog copyright © 2014 Jim Cathcart, CSP, CPAE – Cathcart Institute [online]. [cit. 16. 3. 2014]. See more at (dostupné z): <http://cathcart.com/media-press/motivation-articles/7-intelligences-what-does-it-mean-to-be-smart/>.

GARDNER, H., T. HATCH, (1989). Multiple intelligences go to school: Educational implications of the theory of multiple intelligences. In: *Educational Researcher*, 4-9.

KAUR, Jasvir, 2008. Multiple Intelligence: Child as an Individual. In: *Journal of All India*.

OBDRŽÁLEK, Z., 2003. *Didaktika pre študentov učiteľstva základnej školy*. Bratislava: Univerzita Komenského. ISBN 8022317721, 9788022317726.

PETLÁK, E., 2004. *Všeobecná didaktika*. Bratislava: IRIS. ISBN 8089018645.

PETLÁK, E., J. KOMORA, 2003. *Vyučovanie v otázkach a odpovediach*. Bratislava: IRIS. ISBN 8089018483.

READ, C., 2003. Is Younger Better? In: *English Teaching Professional*. Issue 6, 28 July 2003.

READ, C., 2010. *What makes a teacher special for you?* [online]. [cit. 22. 3. 2014]. See more at (dostupné z): <http://carolread.wordpress.com/2010/10/17/r-is-for-relationships/>.

REPKA, R., 2003. *An Introduction to English Language Didactics: Fundamental Concepts*. Upravené. Bratislava: Lingos.

RICHARDS, J. C., T. S. RODGERS, 2001. *Approaches and Methods in Language Teaching*, 2-nd ed. Cambridge University Press. ISBN-10: 0521803659.

SMITH, Mark K., (2002, 2008). 'Howard Gardner and multiple intelligences', *the encyclopedia of informal education* [online]. [cit. 22. 3. 2014]. See more at (dostupné z): <http://www.infed.org/mobi/howard-gardner-multiple-intelligences-and-education>.

Optimistic and positive attitude [online]. [cit. 16. 3. 2014]. August 19, 2011. Juvenile literature. Dostupné z: <http://jliter.08420.com/optimistic-and-positive-attitude.html>.

Skimming and Scanning [online]. [cit. 22. 3. 2014]. 2005. Educational resources for parents. See more at (dostupné z): <http://42explore.com/skim.htm>.

Štátny vzdelávací program, Anglický jazyk, ISCED 3, úroveň B1 a B2 [online]. [cit. 9. 3. 2014]. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.

Dostupné z: http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/gymnazia/isced3_spu_uprava.pdf.

PRÍLOHY

Príloha A

Niektoré metódy a formy práce učiteľa cudzieho jazyka, didaktické techniky a prístupy

Výber vhodných vyučovacích metód a foriem práce ovplyvňuje štruktúra/osnova vyučovacej hodiny, ktorú sme si naplánovali. Aby sme eliminovali jednotvárnosť vyučovania, využívame v našej pedagogickej praxi celú škálu rôznych vyučovacích metód a foriem práce a rôzne didaktické prístupy.

V rámci jazykového vzdelávania používame rôzne moderné i tradičné **výučbové metódy**, ako napríklad prednášky, čítanie a analýzy textov, dokumentov a materiálov, audioprezentácie, videoprojekcie, multimedialne a počítačové prezentácie. Prednášajúci či prezentujúca osoba – učiteľ alebo žiak – využíva viac-menej monologicky štruktúrovanú reč a až po odprezentovaní učebného materiálu, ktoré si nevyžaduje aktívnu účasť poslucháčov, iba pozorné počúvanie a prípadné sledovanie obrazového materiálu, nasleduje aktívna forma diskusie, dialógu či vzájomnej výmeny názorov medzi viacerými učiacimi sa. Komunikatívny prístup v procese získavania jazykových spôsobilostí nás čoraz častejšie nabáda k využívaniu **participatívnych metód a prístupov**, ako sú štruktúrované či riadené diskusie, brainstormingová metóda, hranie rolí v simulovaných situáciách, dramatizácie textov, zážitkové hry spojené s pohybom, zážitkové hry vo voľnej prírode, strategické zážitkové hry pre skupinové riešenie problému, bežné stolové a stolové strategické hry atď.

Naše metódy môžu byť slovné – monologického charakteru (výklad, vysvetlenie, opis, rozprávanie, prednáška), dialogické (dialógy rôznych typov – rozhovory dvoch osôb, z ktorých jedna môže mať svoju časť dialógu určenú, voľný alebo riadený rozhovor) s otvorenými alebo zatvorenými otázkami. Práca s učebnicou, teda s písaným textom, má tiež charakter slovnej metódy, je však kombinovaná s názornými metódami, ktorých podstatou je pozorovanie a demonštrovanie. K názorným metódam v školskej praxi patria aj exkurzie – náučné, informatívne či demonštratívne. Zdrojom aktívneho získavania poznatkov a vedomostí sú praktické metódy, ktoré si vyžadujú aktívnu spoluúčasť alebo i tvorbu určitého produktu, tvorivú aktívnu činnosť učiaceho sa.

Každú metódu môžeme uskutočňovať pomocou rôznych foriem práce. Počet žiakov určuje, či je práca frontálna (všetci žiaci), skupinová alebo individuálna. Podľa dĺžky trvania rozlišujeme krátkodobé a dlhodobé úlohy, aktivity a činnosti. Dlhodobé činnosti si vyžadujú dômyselné formy motivácie, obsahujú prípravnú fázu, majú väčšinou charakter tímovej/skupinovej práce a nemali by sme ich zabudnúť ohodnotiť viacerými spôsobmi: formou sebahodnotenia,

tímového hodnotenia/hodnotenia spolužiakmi, ktorí sa na činnosti nepodieľali a hodnotenia učiteľom/zadávatelom úlohy.

Podľa aktivity žiakov rozlišujeme aktivizujúce alebo **aktívne formy žiackej práce** a pasívne formy, akými sú **pasívne** počúvanie alebo pozorovanie javu či činnosti iných.

Činnosti žiaka môžu byť úplne alebo do určitej miery **organizované** učiteľom (prednáška, výklad, riadený rozhovor, riadená diskusia, presné zadanie úlohy) alebo môžu **spontánne** vyplynúť zo situácie vo výchovno-vyučovacom procese (často napr. pri metóde problémového výkladu, ktorý je vlastne dialógom učiteľa so žiakmi, pričom učiteľ kladie také otázky, ktoré stimulujú kritické myslenie a tvorivosť žiaka). Kým pri organizovaných formách práce, napr. pri klasickom výklade nového učiva, učiteľ poskytuje žiakom informácie, ktoré žiaci prijímajú a spracúvajú prostredníctvom receptorov (informačno-receptívna metóda), pri použití formy problémového výkladu sa žiaci aktívne zúčastňujú na osvojovaní si nových poznatkov. Neriešia však samostatne celé úlohy, ale iba ich časti. **Pri projektových a výskumných metódach**, keď učiteľ načrtne/navrhne problémovú úlohu, si však riešenie úlohy vyžaduje i objavovanie alebo aj aplikáciu dovedy neznámych vedomostí a poznatkov. Ak úlohu plníme, ide o reprodukčné procesy, ak riešime problém, vykonávame produktívne procesy a aktivujeme tvorivé a kritické myslenie našich žiakov, ktoré vychádza z ich životnej situácie a pomáha im ľahšie si učivo osvojiť. **Problémové úlohy** spravidla obsahujú jeden či viac neznámych prvkov, ktoré treba objaviť, ale dôležité pravidlo je, že napriek tomu, že ich riešenie je zložité, musia byť riešiteľné. Ide skôr o hľadanie spôsobu, ako sa dopracovať k výsledku či k záveru. Učiteľ tiež musí zvážiť termín – čas, za ktorý majú žiaci úlohu vyriešiť. Učiteľ je v procese hľadania riešenia facilitátorom, pomáha žiakom nájsť spôsob, ktorý vedie k vyriešeniu úlohy. Tento typ úloh napomáha veľmi efektívne osvojovanie si učiva, dochádza k trvalejšiemu zapamätávaniu vďaka aktívnemu prístupu žiaka k poznávaniu nového.

Vo výučbe anglického jazyka sa hojne využíva **projektové skupinové učenie, projektová práca**: je to dlhodobý proces, pri ktorom žiaci na základe zadania najskôr zbierajú informácie, pričom využívajú svoje poznatky, potom tieto informácie triedia, analyzujú a neskôr ich skladajú do nového celku – zisťujú súvislosti, syntetizujú. Pri projektovej práci je dôležité, aby bolo zadanie jasné a zrozumiteľné a aby žiaci mali dostatok času na dokončenie projektu. Takáto práca je termínovaná, vhodná je forma práce vo dvojici alebo v tíme. Ak učiteľ používa bodové hodnotenie, musí si ho premyslieť tak, aby bolo motivujúce – aj za dodržanie termínu môže byť pridelený bod. Ak sa rozhodneme pre projektovú prácu, nie je vhodné žiakom projekty pozbierať a o dva týždne im oznámiť známku bez slovného hodnotenia. Radšej volíme spôsob frontálneho hodnotenia podľa vopred známych kritérií, pričom žiaci samotní sa

hodnotenia aktívne zúčastňujú. Okrem toho, že je vopred známy spôsob hodnotenia, musíme žiakom dopredu oznámiť aj spôsob prezentácie projektu. Ak umožníme žiakom prezentovať svoj projekt formou prezentácie v MS PowerPoint, je dôležité naučiť ich, ako majú vyzeráť jednotlivé snímky, aký typ písma je vhodný, koľko textu má obsahovať jedna snímka a koľko snímok má mať celá prezentácia. Určením počtu snímok kontrolujeme aj dĺžku prezentácie. Text na snímkach nemá byť úplný, aby sa dal čítať – sú to iba náznaky, heslá, stručné vyjadrenia, ktoré slúžia ako nápoved' toho, čo chcem povedať. Pri projektovej práci žiaci často využívajú originálne CD nosiče a plagáty, ktoré vytvárajú veľmi silné zrakové a sluchové vjemy a umožňujú žiakom lepšie chápať preberané učivo a rýchlejšie a trvalejšie si ho osvojiť. Obľúbeným spôsobom hľadania riešenia je tzv. **metóda zážitkového učenia**. Osobný zážitok sprostredkuje hra, hudba spojená s pohybom, bádanie a tvorba, pri ktorých zapájame nielen zrak a sluch, ale i hmat, chuť a čuch. Touto metódou rozvíjame viaceré druhy inteligencií našich žiakov. (Rôznym druhom inteligencií, ako aj aktivitám, ktoré ich rozvíjajú, sa budeme venovať neskôr.)

Niektorí učitelia robia so žiakmi dramatizácie obrázkových textov, textov ako celkov alebo ich častí a dialógov – učebnice anglického jazyka nám poskytujú dostatok príbehov vo forme komiksov. Medzi **inscenačné metódy** patrí tiež hranie rozprávok a krátke rolové úlohy. Nácvik modelových rolových úloh v simulovaných pracovných situáciách hrá významnú úlohu najmä pri príprave žiakov na olympiádu v anglickom jazyku, neskôr na maturitnú skúšku a samozrejme je to príprava na prirodzenú komunikáciu v cudzom jazyku v rôznych životných situáciách. Je veľmi vhodné, ak si žiaci rolovú úlohu sami vymyslia alebo dotvoria úlohu navrhnutú učiteľom, pričom vychádzajú zo svojich vlastných skúseností. Pri inscenačných metódach je veľmi dôležité z hľadiska motivácie žiakov pracovať s textami tematicky blízkyimi ich vekovej kategórii. Ani my dospelí nedokážeme relevantne diskutovať o témach, ktoré nás nezaujímajú, o ktorých nemáme dostatočné vedomosti alebo ktoré sú nám po odbornej stránke príliš vzdialené.

Žiaci stredných škôl obľubujú tiež **vedomostné súťaže a kvízy**, na ktorých môžeme využiť učivo iných predmetov, čím rozvíjame medzipredmetové vzťahy. Súťažné a kvízové otázky môžu tiež vytvárať žiaci v rámci domácej prípravy. Pri súťažiach je dôležité dohodnúť sa dopredu na presnom a jasnom spôsobe hodnotenia výkonov súťažných tímov a na bodovom hodnotení kvízových otázok.

Medzipredmetové vzťahy rozvíja a upevňuje aj známa metóda **CLIL** (Content and Language Integrated Learning – obsahovo a jazykovo integrované učenie), ktorá sa používa častejšie v primárnom než v sekundárnom vzdelávaní. Táto metóda plne integruje výučbu učiva ako

daného predmetu, tak aj cudzieho jazyka, má výrazný interdisciplinárny charakter, pretože dochádza k prepojeniu jazykovej výučby a vyučovaného predmetu. Jazyk je tu prostriedkom na výučbu vzdelávacieho obsahu, a ten sa naopak stáva zdrojom na výučbu jazykov.

Hra ako motivačná didaktická metóda je najrozšírenejšou a najefektívnejšou metódou učenia sa detí mladšieho školského veku, je však vhodná pre všetky vekové kategórie žiakov. Vo vyššom strednom vzdelávaní dbáme na to, aby edukačné hry mali kooperatívny charakter, aby nabádali žiakov k vzájomnej spolupráci a pomoci.

V primárnom vzdelávaní a v nižších ročníkoch sekundárneho vzdelávania učitelia často využívajú **lingvomotorickú metódu** (Total Physical Response alebo skráteno TPR metódu), ktorá využíva parajazykové prostriedky (rytmus, intonáciu) a neverbálne spôsoby komunikácie (mimiku, gestikuláciu, kinetiku). Žiaci mladšieho veku si osvojujú cudzí jazyk prostredníctvom pokynov a príkazov učiteľa, prípadne spolužiaka. Táto metóda sa využíva pri dramatiizácii textov, imitáciách piesní, hraní scénok, napodobňovaní a opakovaní pokynov. Rešpektuje potrebu striedania vyučovacích aktivít spojených s pohybom, pričom dochádza k zapájaniu všetkých zmyslov žiaka.

Zdanlivo časovo náročnou sa javí metóda **práce na stanovištiach**. Ak však učiteľ vhodne zapojí do prípravy stanovišť žiakov, môže sa táto metóda stať veľmi efektívnou a motivujúcou. Učiteľ by mal dbať na to, aby úlohy na stanovištiach boli rôznorodé, aby zapájali čo najviac zmyslov a aby umožnili žiakom rozvinúť rôzne druhy inteligencií. Pri tejto metóde je dôležitá radosť z objavovania súvislostí a objavovania nového, preto musia zadania obsahovať známe veci, ktoré v procese riešenia úlohy vedú k novým poznatkom. Ideálne je, ak sú jednotlivé úlohy na stanovištiach akousi skladačkou jedného celku – na každom stanovišti skupina žiakov vyrieši časť problému, časť celku.

Veľmi obľúbenou a často využívanou formou práce v nižšom i vyššom stupni vzdelávania je tzv. **brainstorming** (explózia slov a slovných spojení či búrka nápadov a myšlienok súvisiacich so zadanou témou), pri ktorom sa naplno prejaví tímová práca a prirodzená spolupráca. Veľakrát sa stáva, že keď jeden žiak vysloví slovo, jeho spolužiakom napadnú ďalšie varianty a tým sa rozširuje aj pôvodná téma. Dochádza tak k vzájomnej inšpirácii. Pri brainstormingu je zakázaná kritika, zamietnutie slova či myšlienky sa uskutočňuje v priateľskej atmosfére podporujúcej fantáziu a tvorivé myslenie a po vzájomnej dohode. Nejde nám o to, aby sme vylúčili slová, ktoré zdanlivo do vytvorenej databázy tematicky nepatria, ale o to, aby sme hľadali nové súvislosti a vzťahy medzi navrhnutými slovami v rámci zadanej témy. Cieľom tejto metódy a formy práce je získať čo najväčší počet slov, slovných spojení alebo myšlienok, avšak musíme dbať na to, aby aktivita netrvala dlho a nestala sa nudnou. Rovnako je

dôležité nepoužívať ju príliš často, aby nevedla k stereotypom, čo je opak toho, čo chceme dosiahnuť. V nižšom strednom vzdelávaní sa táto forma práce využíva najmä pri opakovaní slovnej zásoby, vo vyššom strednom vzdelávaní je brainstorming iba prvým krokom k ďalšej práci na vyučovacej hodine alebo štartovacím impulzom k zadanej domácej úlohe či domácej príprave.

Didaktickými technikami nazývame akékoľvek cvičenia, aktivity alebo úlohy zo širokého spektra možností, ktoré využijeme na realizáciu vzdelávacích cieľov (Brown 2001). Optimálnymi didaktickými technikami vo výučbe cudzích jazykov v primárnom vzdelávaní sú **rozoznávanie** – vyfarbovanie alebo zoradovanie obrázkov; **identifikácia** – určovanie cieľa označením, zdvihnutím kartičky či **dril** ako fixácia vzorov. V nižšom strednom vzdelávaní k nim pribúda tzv. **warm-up** ako stimulačné uvedenie do problematiky, **opis obrázka alebo situácie**, prednes dialógu alebo rozprávanie, otázky a odpovede, dramatizácia formou scénok a ďalšie. (Repka 2003).

Didaktickými formami vzdelávania sú frontálna práca, skupinová práca, párová práca a individuálna práca. Pri frontálnych formách prípravy alebo práce učiteľ pracuje s celou triedou, sú vhodné na opakovanie a utvrdzovanie učiva. Nevýhodou je, že niektorí žiaci sa spoliehajú na výkony iných a nie sú motivovaní automaticky reagovať. Tieto formy neposkytujú žiakom rovnomerný priestor na používanie cudzieho jazyka vo vzájomnej komunikácii. (Richards, Rodgers 2001). Skupinová práca vytvára prostredie pre súťaživosť, aktivitu, tvorivosť, zodpovednosť, sebahodnotenie, kompenzáciu, zvyšuje aktívnu účasť žiakov na hodine, učiteľ vystupuje v role facilitátora (Obdržálek 2003). Párová práca je vhodná na nácvik jednoduchých dialógov a fráz už uvedeného učiva, navodí u žiakov pocit istoty. Pri tejto forme práce je potrebné striedanie rolí žiakov a intervencia učiteľa je možná a vhodná. (Richards, Rodgers 2001). Individuálna práca umožňuje učiteľovi zistiť spätnou väzbou, či bolo zo strany žiaka učivo pochopené. Sú to napríklad úlohy v pracovnom zošite, pričom žiak pracuje vlastným tempom, čo však predstavuje mimoriadnu časovú náročnosť a neposkytuje dostatok priestoru na používanie cudzieho jazyka. (Richards, Rodgers 2001).

Techniky nácviku čítania so zreteľom na obsah textu – tzv. "skimming and scanning"

Web pages, novels, textbooks, manuals, magazines, newspapers and mails are just a few of the things that people read every day. Skimming and scanning are different techniques/styles of reading and information processing. The technique we choose depends on the purpose for reading. We read for enjoyment, information, or to complete a task. If we want to get as much as possible and detailed information, when we are exploring or reviewing, we are skimming

a text or a document. If we are searching for particular information, we are scanning a text or a document. We need to adjust our reading speed and technique depending on our aim and purpose. Many people consider skimming and scanning search techniques rather than reading strategies. However, when reading large volumes of information, they may be more practical than reading.

Skimming is used to quickly identify the main ideas of a text at a speed three to four times faster than normal reading. People, e.g. university students, often skim when they have lots of material to read in a limited amount of time.

There are many strategies that can be used when skimming. Some people read headings, sub-headings, the first and last paragraphs and consider reading the first sentence of each paragraph. You might also read illustrations first. Skimming works well to find dates, names, and places. It might be used to review graphs, tables, and charts.

Scanning is a technique we often use when looking up a word in the telephone directory or dictionary. When you read the newspaper, you are probably not reading it word-by-word. Instead you are scanning the text. You search for key words or ideas. In most cases, you know what you are looking for, so you are concentrating on finding a particular answer. Scanning involves moving your eyes quickly down the page seeking specific words and phrases. Once you have scanned the document, you might go back and skim it.

When scanning, look for numbers, words in bold, italics, or in a different font size, style, or colour. Sometimes the author introduces key ideas in the margins.

Príklad rolovej úlohy v simulovanej situácii kombinovanej s nácvikom prekladu do anglického jazyka.

Simulated role-play (translation of game instructions):

You invited your very good British friend to your house. She stayed at yours' for 10 days. On her departure day she went shopping and brought a big box. It was a game. Unfortunately, the Slovak shop assistant was not able to explain the rules of it to her. She asks you to help her with translation of the instructions. Your time is very limited, approximately 10 minutes, because in an hour you will have to give her a lift to the airport. She let you unpack the game.

Príloha B

The average student spends 45 minutes doing assessment:

10 minutes looking at the assessment,

20 minutes calling his friend,

10 minutes thinking how his teacher doesn't like children,

5 minutes writing.

Priloha C

Howard Earl Gardner's (1943) work has been marked by a desire not to just describe the world but to help to create the conditions to change it (his classic work *Frames of Mind and The theory of multiple intelligences*).

It is generally believed that intelligence is something that was inherited and that it can be measured simply via IQ tests; and that human beings – initially a blank slate, tabula rasa – could be trained to learn anything which is being presented in an appropriate way. Nowadays an increasing number of researchers believe precisely the opposite; that there exists a multitude of intelligences, quite independent of each other; that each intelligence has its own strengths and constraints (obmedzenia). Human beings are organisms who possess a basic set of intelligences. People have a unique blend of intelligences.

Gardner showed and proved that at any one time a child may be at very different stages for example, in number development and spatial/visual maturation.

Howard Gardner – a life

Howard Gardner was born in Scranton, Pennsylvania in 1943. His parents had fled from Nürnberg in Germany in 1938 with their three-year old son, Eric. Just prior to Howard Gardner's birth Eric was killed in a sleighing accident. These two events were not discussed during Gardner's childhood, but were to have a very significant impact upon his thinking and development. As Howard began to discover the family's 'secret history' (and Jewish identity) he started to recognize that he was different both from his parents and from his peers.

Later he went to Harvard University to study history in readiness for a career in the law. Here he had the opportunity to study under individuals – such as psychoanalyst Erik Erikson, sociologist David Riesman, and cognitive psychologist Jerome Bruner – who were creating knowledge about human beings. Howard Gardner's interest in psychology and the social sciences grew. He was interested in problems of investigating human nature, particularly how human beings think.

He entered Harvard's doctoral programme in 1966, and completed his PhD in 1971. He remained at Harvard, he was a lecturer (1971 – 1986) and then professor in education (1986 –). His first major book, *The Shattered Mind* appeared in 1975 and some fifteen have followed.

Project Zero provided an environment in which Howard Gardner could begin to explore his interest in human cognition. The result was *Frames of Mind* (1983) Howard Gardner's first full-length statement of his theory of multiple intelligences.

In *Frames of Mind* Howard Gardner treated the personal intelligences 'as a piece'. Because of their close association in most cultures, they are often linked together. However, he still argues that it makes sense to think of two forms of personal intelligence. Gardner claimed that the seven intelligences rarely operate independently. They are used at the same time and tend to complement each other as people develop skills or solve problems.

Príloha D

Verbal-Linguistic Intelligence

Typical jobs where this type of intelligence serves good are writers, lawyers, policemen, philosophers, journalists, politicians, poets, and teachers.

Logical-Mathematical Intelligence

Careers which suit people with this type of intelligence include: scientists, physicists, doctors, engineers, mathematicians, logicians, economists and philosophers.

Visual-Spatial (vizuálno-priestorová) Intelligence

Typical jobs where this type of intelligence serves good are artists, designers and architects. A spatial person is also good with puzzles.

Bodily-Kinesthetic Intelligence

Careers which suit people with this type of intelligence include athletes, dancers, musicians, actors, surgeons, doctors, builders, police officers and soldiers.

Musical-Rhythmic Intelligence

This type of intelligence fits to instrumentalists, singers, conductors, disc-jockeys, composers, orators and writers, especially writers of poems.

Interpersonal Intelligence

Careers which suit people with this type of intelligence include managers, especially sales managers, politicians, teachers and social workers.

Intrapersonal Intelligence

Typical jobs where this type of intelligence serves good are philosophers, psychologists, theologians, lawyers, and writers.

Naturalistic Intelligence

This type of intelligence fits to naturalists, ZOO workers, farmers and gardeners.

Existential Intelligence

Ideal careers are cosmologist, philosopher.

Priloha E

Teaching pupils with different types of intelligence

	Visual-Spatial Intelligence	Intrapersonal Intelligence	Bodily-Kinesthetic Intelligence
Speaking	Create a story from pictures;		
Listening	Create any environment from the story with objects;	Create a timeline of the story;	Use gestures to communicate the idea of the story;
Writing	Write a story according to the pictures;		
Reading	Create classroom posters; Illustrate a story;		Running dictation;

Priloha F

What are my Learning Strengths?

Research shows that all human beings have at least eight different types of intelligence. Depending on your background and age, some intelligences are more developed than others. This activity will help you find out what your strengths are. Knowing this, you can work to strengthen the other intelligences that you do not use as often.

Verbal-Linguistic Intelligence

I enjoy telling stories and jokes.

I have a good memory for trivia.

I enjoy word games (e.g. Scrabble and puzzles).

I read books just for fun.

I am a good speller (most of the time).

In an argument I tend to use put-downs or sarcasm.

I like talking and writing about my ideas.

If I have to memorize something I create a rhyme or saying to help me remember.

If something breaks and won't work, I read the instruction book first.

For a group presentation I prefer to do the writing and library research.

Logical-Mathematical Intelligence

I really enjoyed math classes at school and math tasks.

I like logical math puzzles or brain teasers.

I find solving math problems to be fun.

If I have to memorize something I tend to place events in a logical order.

I like to find out how things work.

I enjoy computer and any math games.

I love playing chess and Monopoly.

In an argument, I try to find a fair and logical solution.

If something breaks and won't work, I look at the pieces and try to figure out how it works.

For a group presentation I prefer to create the charts and graphs.

Visual-Spatial Intelligence

I prefer a map to written directions.

I daydream a lot.

I enjoy hobbies such as photography.

I like to draw and create.

If I have to memorize something I draw a diagram to help me remember.

I like to doodle on paper whenever I can.

In a magazine, I prefer looking at the pictures rather than reading the text.

In an argument, I try to keep my distance, keep silent or visualize some solution.

If something breaks and won't work, I tend to study the diagram of how it works.

For a group presentation I prefer to draw all the pictures.

Bodily-Kinesthetic Intelligence

I like sports and games.

My favourite class at school was gym.

I enjoy activities such as woodworking, sewing and building models.

When looking at things, I like touching them.

I have trouble sitting still for any length of time.

I use a lot of body movements when talking.

If I have to memorize something I write it out a number of times until I know it.

I tend to tap my fingers or play with my pencil or pen during listening to something.

In an argument I tend to strike out and hit or run away.

If something breaks and won't work, I tend to play with the pieces to try to fit them together.

For a group presentation I prefer to build a model.

Musical-Rhythmic Intelligence

I enjoy listening to CD's, DVD's, MP3 players and the radio.

I tend to hum to myself when working.

I like singing.

I play a musical instrument quite well.

I like to have music playing when doing something (physical work, tidying etc.) or studying.

If I have to memorize something I try to create a rhyme about the event.

In an argument I tend to shout or punch or move in some sort of rhythm.

I can remember the melodies of many songs.

If something breaks and won't work, I tend to tap my fingers to a beat while I figure it out.

For a group presentation I prefer to put new words to a popular tune or use music.

Interpersonal Intelligence

I get along well with others.

I like to belong to clubs and organizations.

I have several very close friends.

I like helping to teach people.

I like working with others in groups.

Friends ask my advice because I seem to be a natural leader.

If I have to memorize something I ask someone to quiz me to see if I know it.

In an argument I tend to ask a friend or some person in authority for help.

If something breaks and won't work, I try to find someone who can help me.

For a group presentation I like helping to organize the group's efforts.

Intrapersonal Intelligence

I like to work alone without anyone bothering me.

I like to keep a diary.

I like myself (most of the time).

I don't like crowds.

I know what I am good at and what I am weak at.

I find that I am strong-willed, independent and don't follow the crowd.

If I have to memorize something I tend to close my eyes and feel the situation.

In an argument I will usually walk away until I calm down.

If something breaks and won't work, I wonder if it's worth fixing up.

For a group presentation I like to contribute something that is uniquely mine, often based on how I feel.

Naturalistic Intelligence

I am keenly aware of my surroundings and of what goes on around me.

I love walking in the woods and looking at the trees and flowers.

I enjoy gardening.

I like collecting things (e.g. rocks, sports cards, stamps, etc.).

I like getting away from the city and enjoy nature.

If I have to memorize something, I tend to organize it into categories.

I like learning the names of living things in our environment, such as flowers, trees or animals.

In an argument I tend to compare my oponent to someone or something I have read or heard about and react accordingly.

If something breaks down and won't work, I look around me to try and see what I can find to fix the problem.

For a group presentation I prefer to organize and classify the information into categories so it makes sense.

Total score:

Verbal-Linguistic Intelligence _____

Logical-Mathematical Intelligence _____

Visual-Spatial Intelligence _____

Bodily-Kinesthetic Intelligence _____

Musical-Rhythmic Intelligence _____

Interpersonal Intelligence _____

Intrapersonal Intelligence _____

Naturalistic Intelligence _____